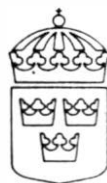

Motion till riksdagen

1988/89:Jo410

av Lars Ernestam m. fl. (fp)

Fisket

Mot.
1988/89
Jo410-411

Fisket är en viktig basnäring. Det utgör en försörjningsmöjlighet och kompletterande yrkesverksamhet för många människor i kustområden. Det ger därmed sysselsättning i annars ofta sysselsättningssvaga områden. Våra möjligheter att bibehålla svenskt fiske har betydelse både för ett antal kustkommuner, för människor direkt engagerade i fångstverksamhet och för sysselsättning inom förädlingsindustrin. En duktig yrkeskår med stort engagemang och en befolkad kust och skärgård som kan ge lokal utkomst spelar också roll för bevakning av territorialhavet, sjöräddningen och miljöövervakningen. Tillgången på färsk fisk är värdefull för de svenska konsumenterna. Värdet av möjligheterna till export skall inräknas.

Miljöhot mot fisket

Fisket hotas emellertid i grunden genom förorening och förgiftning av våra kusthav. Halten av miljögifter som drabbar djurlivet ökar. Övergödning genom kväve ger upphov till syrebrist och döda bottnar. Föroreningar med allvarliga biologiska skadeverkningar släpps ut i stor skala från t.ex. skogsindustrin. Utsläppen av en stor mängd svårnedbrytbara substanser från massaindustrin längs Östersjöns, Bottenhavets och Bottenvikens kuster är mycket oroande. Utsläppen från andra kuststater, t.ex. Polen när det gäller Östersjön, eller utsläpp från norska industrier som drabbar vattnen utanför den bohuslänska kusten, får ödesdigra konsekvenser och känner inte territorialvattengränser.

Spridningen av andra högiftiga ämnen såsom t.ex. dioxin är ett ytterst allvarligt miljöproblem, som också drabbar våra bestånd av fisk och skaldjur samt påverkar övrigt djurliv svårt. Folkpartiets förslag beträffande dessa frågor redovisas i särskilda folktopitioner.

Gödningen av våra havsområden blir ett allt allvarligare problem. I Östersjön är allt vatten under 100–150 meter syrefritt och praktiskt taget dött. Kontinuerliga larmrapporter om förändringar kommer till vår kännedom. Lokala problem i vikar och bukter sprider sig allt längre. Mycket tyder på att kväveutsläpp ger upphov till stora skador. Inte minst för fiskets fortlevnad som näring är det viktigt att snabba och kraftfulla åtgärder vidtas. Lagstiftningens nuvarande utformning beträffande möjligheterna att förklara vissa områden som särskilt miljöskyddsområde är inte tillräckligt effektiv.

Vi kan inte ensamma komma tillrätta med de problem som finns i de hav som utnyttjas för fiske. Både Östersjön och Nordsjön påverkas av utsläpp

från alla de länder som omger dessa hav. Folkpartiet anser att Sverige måste vara pådrivande för ett ökat internationellt samarbete för att rädda haven. Folkpartiet anger i en partimotion särskilda åtgärder vad avser miljön och stater som bl.a. Polen. Folkpartiet anger också i partimotion skärpta krav på miljölagarnas utformning och effektivitet. I detta sammanhang finns vidare anledning att erinra om det beslut riksdagen på förslag av folkpartiet fattade beträffande upprättande av en Nordsjökommission. Någon redovisning av åtgärder vidtagna med anledning av beslutet har regeringen ännu efter 12 månader inte avgivit.

Marinatlas

Övervakningen och kartläggningen av våra kusthav är otillräcklig och måste förbättras. Det är viktigt att kontinuerlig provtagning kan ske vid tillräckligt stort antal fasta mätstationer. Den marinbiologiska forskningen behöver utökas och bättre samordnas. En bättre samordnad och utökad kartläggning av våra kusthav där såväl naturförhållanden som grad av påverkan redovisas bör ske. Ytterligare ett instrument bör vara en marin atlas. Arbetet bör påbörjas av berörda myndigheter. Den marina atlasen skall på ett lättillgängligt och överskådligt sätt presentera viktiga fakta om våra kusthav när det gäller biologi, hydrologi, vattenförhållanden, föroreningskänslighet, föroreningsbelastning m.m.

Det är av stor vikt att fiskerinäringen själv kan bidra genom aktivt deltagande i forsknings- och utvecklingsarbetet. Aktiva yrkesutövares iakttagelser bör tas tillvara. Inga kan bättre utnyttja de möjligheter som subjektiva erfarenheter från spontana iakttagelser av förändringar i miljön ger än de aktiva fiskarna.

Också andra former av miljöförstörande ingrepp än utsläpp i olika former påverkar fisket. Fiskens lekplatser får inte försvinna genom sandsugning eller i en hög av tippade muddermassor. Lagstiftningskyddet för "fiskens barnkammare" är otillräckligt. Därför anser folkpartiet att fiskenämnderna i de län där sådant arbete planeras alltid bör ges tillfälle att yttra sig innan arbetet påbörjas. Dessa synpunkter bör självklart också beaktas.

Torskbestånd

Torskbeståndet i norra Östersjön och i Bottniska viken har svårigheter med reproduktion och får anses ömtåligt. Det är därför av vikt att inte utfiskning sker. Redan för mer än ett och ett halvt år sedan slog länsstyrelsen och fiskenämnden i Västernorrlands län larm. Mer än ett halvt år senare beslöt regeringen att inte vidta någon åtgärd, sedan fiskeristyrelsen utlovat att i god tid innan isen skulle släppa för snart ett år sedan fatta eventuella beslut till skydd för torskbeståndet. Inga åtgärder vidtogs under hela 1988, och riksdagen utlovades i höstas att fiskeristyrelsen före utgången av 1988 skulle åtminstone göra en analys av utvecklingen av torskbeståndet i Bottenhavet, sedan torskfisket i Bottenhavet under 1988 minskade drastiskt. Inga som helst rapporter föreligger ännu. Denna nonchalans förtjänar kritik. Mot bakgrund härav bör regeringen få i uppdrag snarast att låta utföra en undersökning om hur uthålligt torskfiske skall bedrivas i Östersjön och hur

fångstuttaget eventuellt kan komma att behöva begränsas. Utgångspunkten måste härvid vara att torskfisket som näringsgren i Bottenhavet inte går förlorat. Mot. 1988/89 Jo410

Laxfisket

Laxbeståndet i de outbyggda älvarna i Norrland är allvarligt hotat. Allt färre laxar har möjlighet att reproducera sig. Tillräckligt mycket lax når inte älvarna. Hittillsvarande reglering av havsfisket med lax har inte resulterat i förbättringar. Kraftfulla åtgärder krävs därför till skydd för den naturreproducerande laxen. Sverige svarar för den övervägande delen av laxyngelproduktionen i Östersjö-vattnen, och vi bör efter avskaffandet av den "vita zonen" i Östersjön ha god möjlighet att med framgång driva en konsekvent laxvårdande linje. Risken kan inte uteslutas att kraven på vattenkraftsutbyggnad av laxälvarna åter aktualiseras, om t.ex. inte de förutsättningar som älvarna har som laxproducenter heller kan utnyttjas. Folkpartiet avvisar bestämt en utbyggnad av de orörda älvarna.

Insjöfisket

Det råder stor efterfrågan på svensk insjöfisk. Miljöförstöringen har gått ännu längre än i Sverige i en stor del av Europas sjöar och floder. Efterfrågan på svensk gös och gädda är så stor i andra länder att det ibland är svårt för de svenska konsumenterna att få ta del av fångsterna. Det kan konstateras att prisutvecklingen för svensk insjöfisk varit relativt god och att priserna många gånger överstiger de priser som kan tas ut för havsfångad fisk. Insjöfisket har dessutom stor betydelse för fritidsfisket.

Det torde finnas möjligheter att bygga ut yrkesfisket i flera sjöar. Inte minst i glesbygden är yrkesfisket en visserligen marginell men ändå betydelsefull möjlighet till komplettering av andra förvärvsmöjligheter. I vissa områden torde också möjligheter finnas till ökad heltidssysselsättning.

Det är enligt vår uppfattning angeläget att insjöfiskets framtid ägnas större intresse från statsmakternas sida. Det gäller som framhållits på annan plats i motionen laxfisket i älvarna men också fisket av bl.a. gädda, gös, ål och sik i andra vatten. Folkpartiet föreslår att fiskeristyrelsen får i uppdrag att utarbeta ett handlingsprogram om hur insjöfisket kan utvecklas i landet. Denna uppfattning bör ges regeringen till känna.

Kräfter

Förbudet att sälja även djupfrysta kräfter har nyligen åter trätt i kraft och gäller fram till augusti månad. Bestämmelsen tillkom för mer än femtio år sedan då djupfrysningstekniken ej var känd. Det utgör enbart en föregelseväckande byråkratisk oformlighet och bör utan ytterligare utredning omedelbart avskaffas.

Folkpartiets begäran om en höjning av fiskerilånen upp till nuvarande nivåer bifölls av riksdagen vid förrförra riksmötet. Fiskerilånen används för att ge möjlighet till förnyelse av fiskeflottan och för att ge en ny generation fiskare möjlighet att starta i yrket. Fiskerinäringen har en låg avkastning, de småföretagande yrkesfiskarna har en tung investeringsvolym. För framtiden erfordras sannolikt en än högre investeringsgrad för bl.a. exportsatsningar, strukturförändringar och rationaliseringar till följd av ett närmare samarbete med de europeiska gemenskaperna. Viktigt är också att arbetsmiljön förbättras. Det kan ske genom dessa lån, då de också kan beviljas för ombyggnad.

Riksdagens revisorer har i en under hösten 1988 framlagd rapport föreslagit att fiskberedningslånen avskaffas.

Regeringen har föreslagit att den totala ramen minskas med 10 milj. kr. och att fiskberedningslånen upphör.

Behovet av framtidsinriktning och ett bredare perspektiv på den svenska fiskeribranschens möjligheter samt prisutvecklingen på fiskefartyg motiverar att anslaget till fiskerilånen höjs från 40 till 45 milj. kr., såsom också fiskeristyrelsen föreslagit.

Fiskeristyrelsen har också föreslagit att 5 milj. kr. överförs från den ursprungliga totala ramen för lån om 50 milj. kr. till finansiering av forskningsprogram. Folkpartiet biträder denna uppfattning.

Yrkesutbildning för fiskare

Den mycket viktiga utbildningsform som yrkesutbildning för fiskare innebär har under en följd av år fått skäras ner p.g.a. reallt urholkade anslag. Samtidigt som ökade krav ställs på skeppare och maskinister av myndigheterna framstår behovet av räddningskurser och ekonomikurser för dessa småföretagare som stort. Med sina oregelbundna arbetstider har de inte samma möjligheter att följa den undervisning som anordnas av kommuner och studieförbund. Fiskeristyrelsens yrkesutbildning är däremot anpassad till såväl fiskarnas arbetstider som behovet av räddnings- och ekonomikurser. Anslaget bör därför höjas med 300 000 kr. utöver innevarande års anslag.

Fiskevård

Fiskevården är en viktig del av arbetet med att värna såväl yrkesfisket som fritidsfisket och rätt att förvalta naturens möjligheter. Fiskeristyrelsen har tidigare föreslagit ökade anslag till fiskevården med över 8 milj. kr. finansierat via en fiskevårdsavgift. Detta har inte mött regeringens gehör. Fiskeristyrelsen har för kommande budgetår föreslagit att ett nytt anslag för bildande av fiskevårdsområden införs och tillförs 4,5 milj. kr., medan vissa besparingar i övrig verksamhet därmed skulle kunna komma till stånd. Regeringen avvisar detta, och minskar istället totalt fiskeristyrelsens förslag med över 3,6 milj. kr. Anslaget för fiskevård bör enligt folkpartiet istället utökas med 1 milj. kr. jämfört med regeringens förslag.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av åtgärder för att rädda havs- och vattenmiljön,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om upprättandet av en marin atlas, ¹]

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skydd för "fiskens barnkammare",

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undersökning m.fl. åtgärder beträffande torskfisket i Bottenhavet,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om laxfisket,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bl.a. ett handlingsprogram för insjöfisket,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försäljningsförbudet för djupfrysta kräftor,

7. att riksdagen för forskningsprogram under anslagsposten Främjande av fiskerinäringen för budgetåret 1989/90 anslår 5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit eller sammanlagt 7 796 000 kr.,

8. att riksdagen till Fiskerilån för budgetåret 1989/90 anslår 5 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit, eller sammanlagt 45 milj. kr.,

9. att riksdagen för fiskarnas yrkesutövning till Fiskeristyrelsen för budgetåret 1989/90 anslår 300 000 kr. utöver regeringens förslag,

10. att riksdagen till Bidrag till fiskevård m.m. för budgetåret 1989/90 anslår 1 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit eller sammanlagt 6 324 000 kr.

Stockholm den 18 januari 1989

Lars Ernestam (fp)

Bengt Rosén (fp)

Anders Castberger (fp)

Leif Olsson (fp)

Sigge Godin (fp)

Håkan Holmberg (fp)

Kerstin Ekman (fp)

Erling Bager (fp)